

**ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ „ЈОВАН ЦВИЈИЋ“
СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ**

ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ
„ЈОВАН ЦВИЈИЋ“ САНУ
Бр. 67/1
08.06.2026. год.
БЕОГРАД

ПРАВИЛНИК

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Београд, 2026. године

На основу члана 3. и 14. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“ број 35/2023) Управни одбор Географског института „Јован Цвијић“ САНУ на својој седници одржаној 06.06.2026. године, донео је

ПРАВИЛНИК О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим оравилником се у Географском институту „Јован Цвијић“ САНУ (у даљем тексту „Институт“), уређује безбедност и здравље на раду, у складу са нормама утврђеним позитивним прописима.

Члан 2.

У Институту се рад организује тако да сви запослени могу обављати радне активности без опасности за живот и здравље.

Организовање рада засновано је на законом и другим позитивним прописима утврђеним мерама и нормативима којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду.

Члан 3.

Право на безбедност и здравље на раду у Институту имају:

- Сви запослени
- Сва друга лица која обављају рад у Институту, по било ком основу.

Члан 4.

Запослени имају право и дужност да се код заснивања радног односа или промене радног места у Институту упознају са опасностима и штетностима на раду и да се стручно оспособе за безбедан рад.

Запослени имају право да се упознају са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

Члан 5.

Када због увођења нове технологије у раду нису прописане мере безбедности и здравља на раду на тим технологијама, Институт до доношења одговарајућих прописа, примењује опште познате мере безбедности и здравља на раду.

Под опште познатом мером сматра се мера којом се може отклонити или смањити штетност по здравље запосленог, применом постојећих средстава.

Члан 6.

Безбедни услови рада остварују се применом савремених организационих, техничких, здравствених, социјалних и других мера и средстава, којима се обезбеђује:

Да се радна средина пројектује изгради и одржава тако да се рад обавља према природи посла, применом мера заштите од опасности по живот и здравље запосленог;

Да се радни услови прилагоде физичким и психичким способностима запослених, а организација и технологија рада поставе тако да запослени обавља рад у најповољнијим условима;

Да електричне инсталације и инсталације флуида буду пројектоване, изведене и одржаване у складу са техничким прописима, стандардима и прописима о безбедности и здрављу на раду;

Да у радним и помоћним просторијама, односно на местима рада хемијске, физичке и биолошке штетности не буду изнад дозвољених граница, а микроклима и осветљење у складу са прописаним нормативима, техничким мерама, стандардима и прописима о безбедности и здрављу на раду;

Да машине, алати, опрема и друга техничка средства буду пројектована, постављена и употребљивана на начин који обезбеђује потребну сигурност запослених;

Да се опасне материје, које могу проузроковати професионалн обољења или повреде на раду, употребљавају само у услова који обезбеђују одговарајућу сигурност запослених и заштиту животне средине;

Да се средства и опрема личне заштите употребљавају само када не постоји могућност примене других одговарајућих мера безбедности и здравља на раду.

ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ

Права запослених

Члан 7.

Запослени има право на услове на рад који му обезбеђују безбедан рад.

Запослени има право да обавља рад према здравственим способностима и да стручно буде оспособљен за рад.

Члан 8.

Запослени има право на одговарајућа средства личне заштите, ако се опасност или штетност на раду не могу отклонити на други начин.

Средства личне заштите запослених морају бити у исправном стању.

Члан 9.

Врста средстава личне заштите и послови за чије обављање је потребно њихово коришћење утврђују се колективним уговором или другим општим актом.

Члан 10.

Запослени има право да одбије да ради ако му прети непосредна опасност по живот или здравље, због тога што нису прописане мере безбедности и здравља на раду за време док се оне не спроведу.

Члан 11.

Запослени има орави да захтева остваривање својих права у вези са безбедношћу и заштитом здравља на раду.

Захтев за остваривање права запослени подноси писменим путем послодавцу. Ако се по захтеву запосленог не поступи у року од 8 дана од дана његовог подношења, или ако запослени сматра да тражене мере заштите на раду нису спроведене, може се обратити и надлежној инспекцији рада.

Обавезе запослених

Члан 12.

Запослени је дужан да рад обавља са пуном пажњом ради безбедности свог живота и здравља, као и заштите здравља и безбедности других запослених у Институту.

Члан 13.

Запослени је дужан да се придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду и да средстваличне заштите користи у складу са утврђеном наменом.

Члан 14.

Пре почетка рада, запослени је дужан да провери исправност сигурносних уређаја, оруђа за рад и средства личне заштите.

О уоченим недостацима, кваровима или другим појавама које би могле да угрозе здравље и безбедност на раду, запослени је дужан да одмах обавести непосредног руководиоца.

Члан 15.

Запослени је дужан и:

- Да се стручно оспособљава и да стално употпуњава и усавшава своја знања из области безбедности и здравља на раду;
- Да правилно рукује оруђем за рад и опасним материјама, поступа по упутству произвођача, упутству за безбедан рад и спроводи мере безбедности и здравља на раду;
- Да наменски користи средства и опрему личне заштите, да сањима пажљиво рукује и одржава их у исправном стању;
- Да пре почетка рада провери исправност оруђа, уређаја и алата којима рукује као и средства личне заштите;
- Да ради на начин како је то технологијом процеса рада утврђено;
- Да одмах обавести непосредног руководиоца о кваровима и недостацима који би могли угрозити безбедност на раду;
- Да своје радно место одржава чисто и у исправном стању;
- Да одмах пријави сваку повреду на раду;
- Да за време рада не конзумира алкохол и друга средства зависности;

- Да се подвргне провери да ли је под дејством алкохола и других средстава зависности.
Одговорност запослених

Члан 16.

Запослени који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду чини повреду радне обавезе.

Запослени који се не придржава прописаних мера безбедности и здрављу на раду, не користи средства личне заштите или одбије да поступа по упутствима непосредног руководиоца, може бити удаљен са радног места.

Директор

Члан 17.

Директор, обезбеђује услове за организовање и спровођење мера безбедности и здравља на раду у Институту, у складу са техничко – технолошким и организационим потребама.

У области безбедности и здравља на раду директор има право:

- Да прати стање спровођења мера безбедности и здравља на раду;
- Да прати извршавање мера безбедности и здравља на раду;
- Да прати рад запосленог на руководећим радним местима из области безбедности и здравља на раду;
- Да врши надзор над применом мера по периодичним прегледима и испитивањима у Институту;
- Да упозори запосленог и донесе решење о престанку радног односа због повреде радне обавезе из области безбедност и здравље на раду.

Члан 18.

Директор је дужан да:

- Утврди обим, начин и рокове прегледа и испитивања оруђа за рад, електричних инсталација и инсталација флуида, поступак њиховог одржавања у исправном стању и вођење евиденције о одржавању;
- Донесе програм мера за спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду;
- Донесе годишњи програм оспособљавања запослених из области безбедности и здравља на раду;
- Утврди начин оспособљавања лица за безбедан рад и здравље на раду;
- Утврди случајеве и начин провере запослених под утицајем алкохола и других зависности;
- Сарађује са инспекцијом рада и другим надлежним органима;
- Донесе акт о радним местима са посебним условима рада односно да донесе акт о процени ризика на начин и по поступку прописаним законом;
- Врши друге послове из области безбедност и здравља на раду који су утврђени позитивним прописима ако њихово вршење, права, обавезе и одговорности није пренео на друга лица.

Члан 19.

Директор се не ослобађа одговорности без обзира да ли је пренео овлашћења, права, обавезе и одговорност на другог запосленог.

Члан 20.

У спровођењу мера безбедности и здравља на раду руководиће особље Института има следећа права и обавезе:

- Да забрани рад у делу Института којим руководи, уколико је дошло до непосредне опасности по живот и здравље запослених,
- Да предложи директору забрану рада запослених који се не придржава прописаних мера заштите на раду и упутства, који не користи средства и опрему личне заштите, или одбије да поступи по упутству за безбедан рад, уколико је непосредни руководиола пропустио да изврши обавезу из ове тачке,
- Да врши контролу извршавања обавеза из области безбедности и здравља на раду, непосредних руководиолаца,
- Да предложи директору предузимање хитних мера у случају да запослени одбије да ради јер нису обезбеђене прописане мере безбедности и здравља на раду,
- Да предложи директору програм мера за спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду у организационом делу Института којим руководи,
- Да спроводи програм мера безбедности и здравља на раду и обавеза утврђене посебним правилницима из области безбедности и здравља на раду,
- Да предузме и извешти задатке руководиоца одељења у области безбедности и здравља на раду уколико их руководиолац одељења благовремени не изврши или организационо није утврђено његово постојање у одређеном сектору.

Одговоран је за стање спровођење мера безбедности и здравља на раду у свом организационом делу.

Члан 21.

У спровођење мера безбедности и здравља на раду права и обавезе руководиоца одељења су следећа:

- Да обезбеди потребну документацију за оруђа за рад, инсталацијом грађевински објекат и опасне материје сходно одредбама позитивних прописа,
- Да, преко овлашћених лица, врши прописана испитивања оруђа за рад, инсталација и радне средине,
- Да организује испитивање микроклиме у радним просторијама,
- Да отклони недостатке утврђене решењем инспекције рада и о томе обавести директора,
- Да свакодневно, пре почетка и у току рада контролише исправност оруђа за рад, уређаја и алата, и исправност заштитних уређаја на оруђима за рад.
- Да се стара да се оруђа за рад, уређаји и алати користе на начин на који је то прописано,
- Да одмах предузме мере за отклањање кварова и других недостатака који би могли угрозити безбедност на раду и обустави рад на одређеном радном месту док се не отклоне недостаци,
- Да новозапосленог или при распоређивању односно одређивање конкретних задатака, упозна са опасностима, штетностима и мерама заштите на раду, организацијом рада, упутством за руковање оруђима и уређајима и провери знање и способност запосленог за безбедан рад,
- Да на видном месту истакне упутства за безбедан рад,
- Да се стара да се опрема и средства заштите, наменски користе и да их употребљавају само запослени којима је поверена,
- Да поднесе пријаву директору против запосленог, који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду и упутства и који не користи средства и опрему личне заштите или одбије да поступи по упутству за безбедан рад,
- Да искључи из употебе средства рада или средства личне заштите запосленог ако су неисправна или због насталих промена угрожавају његов живот и здравље,
- Да поднесе пријаву директору против запосленог који је под дејством алкохола или других средстава зависности,

- Да када запослени одбије да ради, ако сматра да му прети непосредна опасност по живо или здравље због тога што нису спроведене мере безбедности и здравља на раду, ако нису постављене прописане заштитне направе на оруђу на механизован погон, или ако кварови и недостаци угрожавају безбедан рад, одмах предузима мере да се недостаци отклоне,
 - Да поднесе пријаву против сваког запосленог који учини повреду радне обавезе у вези безбедности и здравља на раду предвиђене општим актом,
 - Да пријави сваку повреду на раду у року од 24 часа надлежним органима, као и да о повреди обавести директора
 - Обавезан је да сарађује са свим надлежним лицима и органима у циљу побољшавања услова рада и безбедност и здравља на раду,
 - Одговоран је за приступ местима где постоји озбиљна и одређена опасност, где могу да имају приступ само запослени којим су дата одговарајућа упутства,
 - Да забрани употребу неисправних оруђа за рад, средстава и опреме личне заштите,
 - Да обезбеди хигијенске услове у радним просторијама,
- Одговоран је за стање и спровођење мера безбедности и здравља на раду у свом организационом делу.

Члан 22.

Запослени су осигурани од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом у складу са одредбама позитивних прописа.

Послови безбедности и здравља на раду у Институту

Члан 23.

Послове безбедности и здравља на раду може обављати лице које има положен стручни испит у складу са одредбама Закона о безбедности и здрављу на раду.

Стручне послове безбедности и здравља на раду може да обавља један или више запослених који имају положен стручни испит или правно лице односно предузетник који има лиценцу.

Одлуку о томе да ли ће послове безбедности и здравља на раду обављати запослени у Институту или правно лице или предузетник, доноси директор.

Члан 24.

Лице за безбедност и здравље на раду у Институту обавља следеће послове:

- Учествоје у припреми акта о процени ризика;
- Врши контролу и даје савете директору у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- Учествоје у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедниј и здравих услова рада;
- Организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине у сарадњи са руководиоцем одељења;
- Предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месу са повећаним ризиком;
- Свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље на раду запослених;
- Прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узорака и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;

- Припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- Припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
- Забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад у случају када утврди непосредну опасност по живот и здравље запосленог;
- Сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- Води евиденције у области безбедности и здравља на раду у Институту.
- Ако је лице за безбедност и здравље на раду правно лице или предузетник његова права, обавезе и одговорности из области безбедности и здравља на раду се уређују посебним уговором који закључује директор Института са овлашћеним лицем правног лица или предузетника.

Лице за безбедност и здравље на раду за свој рад у спровођењу мера безбедности и здравља на раду непосредно је одговорно директору Института.

Радна места са повећаним ризиком

Члан 25.

Радна места са повећаним ризиком, на основу оцене услова рада, у Институту не постоје.

Члан 26.

Директор Института је дужан да донесе акт о процени ризика у складу са одредбама члана 13. став 4. Закона о безбедности и здравља на раду у року, на начин и по поступку како је то прописано.

Члан 27.

Специфични технолошки процеси у којима не постојеи примена мера заштите на раду у Институту не постоје.

Специфични захтеви радних места која захтевају посебне здравствене физичке и психофизичке способности запосленог за рад у Институту, не постоје.

ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Директор Института

Члан 28.

Директор разматра стање безбедности и здравља на раду најмање једанпут годишње. Доноси општа акта, односно одлуке којима се на општи начин уређују поједина питања у погледу обезбеђивања и унапређивања безбедности и здравља на раду у складу са Законом и општим актима Института.

Члан 29.

У обезбеђивању и унапређивању заштите на раду директор има нарочито следеће задатке:

- Прати извршавање програма мера из области безбедности и здравља на раду,
- Разматра извештаје, анализе и предлоге стручних лица из области безбедности и здравља на раду,
- Обавља друге задатке сходно одредбама позитивних прописа.

Одбор за безбедност и здравље на раду

Члан 30.

У Институту се образује Одбор за безбедност и здравље на раду. Одбор из става 1. овог члана има три (или више) члана. Једног члана из реда запослених именује директор, док остале чланове Одбора бирају запослени.

Члан 31.

Поступак избора и начин рада Одбора за безбедност и здравље на раду, као и његов однос са синдикатом уређује се колективним уговором код послодавца.

Члан 32.

Одбор за безбедност и здравље на раду:

- Има право увида у сва акта која се односе на безбедност и здравље на раду,
- Има право да учествује у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности и здравља на раду,
- Има право да буде информисан о свим подацима које се односе на безбедност и здравље на раду,
- Захтева од директора да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожавају безбедност и здравље на раду,
- Може да захтева вршење надзора од стране инспекције рада ако сматра да директор није спровео одговарајуће мере из области безбедности и здравља на раду,
- Има право да присуствује инспекцијском надзору из области безбедности и здравља на раду.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 33.

Институт је дужан да обезбеди да се запослени код заснивања радног односа пре почетка рада обучи из материје безбедности и здравља на раду, упозна са условима рада, опасностима и штетностима у вези са радом, односно са мерама и средствима заштите, а у току рада да се стара о употпуњавању зњана из области безбедност и здравље на раду.

Упознавање запослених са условима рада, опасностима посла и мерама и средствима заштите врши се у виду семинара, течаја, курсева или предавања, односно на други погодан начин како би се оспособили за безбедан и сигуран рад зависно од технолошког процеса и процеса рада уопште на послу на коме ће радити.

Запослени на пословима руководиоца су дужни да обнављају и проширују своје знање из области безбедности и здравља на раду, пошто морају поседовати комплетна знања из ове

области која су им неопходна за редовно обављање свог посла, као и ради упознавања запослених који раде у организационој јединици чији су они руководиоци.

Члан 34.

Институт је дужан да обучавање из области безбедност и здравља на раду, као и упознавања са условима рада, опасностима и штетностима у вези са радом односно са мерама и средствима заштите на раду, спроводи и у случају када се врше промене у технолошком поступку, односно процесу рада.

Члан 35.

Институт је дужан да донесе посебан програм мера о обучавању запослених којима се обезбеђује њихово стручно и практично оспособљавање за безбедан рад на извршавању послова.

Програм обучавања и васпитања запослених из области безбедности и здравља на раду се усаглашава са процесом и развојем технологије рада.

Члан 36.

Програм оспособљавања запослених садржи:

- Оспособљавање новопримљених запослених,
- Оспособљавање запослених који се распоређују на друга радна места,
- Оспособљавање запослених у току рада,
- Провера знања и оцењивање,
- Евиденцију о оспособљености,
- Одговорност за спровођење оспособљавања.

Члан 37.

По завршеном обучавању из области безбедност и здравље на раду, Институт је дужан да изврши проверу способности запосленог за самосталан и безбедан рад на пословима које обавља.

Члан 38.

Запослени на руководећим пословима је дужан да при одређивању послова упозори запосленог на опасности и штетности, и на мере безбедност и здравља и на поступак спровођења мера безбедности и здравља на раду.

Члан 39.

Институт је дужан да свако лице које се по било ком основу налази у радној околини упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јавља у технолошком процесу, на заштитне мере које мора да примени и да га усмери на безбедне зоне кретања.

ПОВРЕДЕ НА РАДУ

Члан 40.

Повредама на раду се сматрају повреде проузроковане на послу, на службеном путу као и све друге повреде настале због или у вези са извршењем посла.

Члан 41.

Сваку повреду на раду, запослени ће обавезан да пријави непосредном руководиоцу.

Ако због теже повређености, односно наглог обољења запослени није у могућности да сам пријави повреду обавезан је да то учини запослени који се затекне у радној околини.

Члан 42.

Непосредни руководилац је дужан да када сазна за повреду на раду или нагло обољење запосленог, одмах о томе обавести директора или лице запослено на пословима безбедности и здравља на раду и сачини записник о повреди на раду.

Непосредни руководилац је дужан да најкасније у року од 24 часа од настанка повреде усмено или у писаној форми пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку поведу на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Непосредни руководилац је дужан да најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење, односно обољење у вези да радом запосленог.

Члан 43.

Институт је дужан да за случај повреде или изненадне болести запосленог обезбеди пружање прве помоћи, да изврши евакуацију запослених на начин који је прилагођен природи делатности Института, организује потребне контакте са одговарајућим службама, пре свега хитне помоћи, хитне медицинске неге, спасавања и противпожарне заштите, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање помоћи, спасавање и евакуацију у случају могуће опасности.

Члан 44.

Институт је дужан да запосленом, повређеном на раду, изда прописану исправу о повреди на раду одмах, а најкасније у року од 24 часа од дана сазнања за учињену повреду.

Члан 45.

За поведе радне обавезе у вези са безбедношћу и здрављем на раду, предвиђена је одговорност сходно одредбама општих аката у Институту и позитивних прописа.

Члан 46.

Повреде радне обавезе запосленог, из области безбедности и здравља на раду су:

- Ако дође на посао под дејством наркотика, алкохола или других средстава зависности, односно у таквом психичком стању да не може безбедно да ради,
- Ако одбија да ради по прописима, односно упутствима непосредног руководиоца, а постоји озбиљна могућност да може наступити опасност по безбедност запосленог или других запослених,
- Ако послове на радном месту обавља супротно од утврђеног начина или ако при раду не примењује прописане нормативе заштите на раду, чиме се умањује безбедност на раду,

- Ако не употребљава или употребљава на непрописан начин лична заштитна средства,
- Ако користи неисправна оруђа за рад, уређаје или друга средства рада, а зна или је могао да зна да су неисправна и као таква представљају опасност на раду,
- Ако скида, замењује или при раду не користи заштитне направе, уређаје или их неправилно употребљава,
- Ако самовољно обавља послове који спадају у његов опис послова из Правилника о организацији и систематизацији послова односно уговора о раду,
- Ако не напусти радно место и не поступи по решење директора у случају привременог удаљења са радног места.

ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 47.

У Институту се води и чува евиденција о:

- Радним местима са повећаним ризиком,
- Запосленима распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређена на та радна места,
- Повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом
- Опасним материјала које се користе у току рада,
- Извршеним испитивањима радне околине
- Извршеним прегледима и испитивањима опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту и пријавама о свим повредама на раду,
- Пријавама о повредама на раду.

Евиденција се води а начин како је то прописано позитивним прописима.

ПОСЕБНА ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ИНВАЛИДА

Члан 48.

Жене, омладина и инвалиди имају право на посебну заштиту на раду.

Институт се посебно стара о остварењу одговарајућих услова за рад ових категорија запослених.

Члан 49.

Запосленим женама није дозвољен ручни пренос терета тежег од 15 килограма. Трудницама и мајкама са децом старом до 3 године живота, као и запосленом млађем од 18 година забрањен је ноћни рад у времену од 22 до 05 часова наредног дана и рад дужи од пуног радног времена.

Запосленом коме је због инвалидности, надлежни здравствени орган, према преосталој радној способности одредио радно време краће од пуног радног времена, тако одређено радно време се не може повећавати.

Запосленом који је због смањене здравствене или радне способности, професионалном рехабилитацијом оспособљен уа обављање одређених послова, Институт ће обезбедити радне задатке, односно послове за које је професионалном рехабилитацијом оспособљен, ако такви послови постоје у Институту.

Члан 50.

Лице задужено за безбедност и здравље на раду подноси Одбору за безбедност и здравље на раду годишњи извештај о условима рада жена, омладине и инвалида.

НАБАВКА ОРУЂА ЗА РАД И СРЕДСТАВА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Члан 50.

На пословима где се применом техничких и осталих заштитних мера на раду не могу потпуно уклонити извори опасности, запослени користе средства личне заштите и опреме.

Снабдевање запослених заштитном обућом, одећом и осталим средствима личне заштите одређено је одговарајућим стандардима.

Члан 52.

Запосленом се непосредно издају за употребу средства личне заштите на раду и личне опреме преко реверса, уз напомену о року трајања овог средства.

У реверс се уноси датим издавања и да ли је средство ново или је већ употребљивано, као и дан истека рока трајања средстава личне заштите, односно опреме.

Није дозвољена употреба средстава личне заштите и личне опреме на раду која услед дотрајалости или оштећења не заштићују запосленог од штетности којима је изложен.

Дотрајала или оштећена средства личне заштите, без обзира на то што им рок трајања није доспео, замењују се исправним, уз повраћај оштећених односно неупотребљивих.

По пријави оштећења од стране запосленог, непосредни руководиоца, односно лице задужено за безбедност и здравље на раду обавезно сачињава записник о узроцима оштећења.

Члан 53.

Средства личне заштите и личне опреме користе се само у за то одређене сврхе у току радног времена и на пословима у Институту.

Забрањено је користити средства личне заштите и личне опреме у приватне сврхе.

Запослени који по било ком основу престане да ради у Институту обавезан је да врати средства личне заштите или према књиговодственом стању накнади њихову противвредност.

ПОСТУПАК ПРЕГЛЕДА, ОСПИТИВАЊА И ОДРЖАВАЊА ОРУЂА ЗА РАД И ШТЕТНОСТИ

Члан 54.

Ради предузимања одговарајућих превентивних мера, а у циљу повећања степена безбедности и здравља на раду, у Институту се врше периодични преглесни и испитивања оруђа за рад и уређаја, хемијских и биолошких штетности.

Периодични прегледи и испитивања у Институту се врше на период од три године ако другачије није регулисано позитивним прописима, овим општим актом или појединачним актом директора.

Члан 55.

Од оруђа за рад и уређаја у Институту, периодично се прегледају:

- Електрични уређаји и инсталације. Стручни налаз и извештај о извршеном прегледу и испитивању оруђа и инсталација издаје правно лице које испуњава услове сходно одредбама Закона о безбедности и здравља на раду за обављање послова прегледа и испитивања.

Одржавање оруђа за рад и уређаја у Институту врше запослени који њима рукују у складу са упутством за руковање и одржавање и овлашћена лица ван Института ако се ради о електричним инсталацијама.

Евиденцију о одржавању оруђа за рад и уређаја у Институту врши лице задужено за безбедност и здравље на раду.

НАЧИН И ПОСТУПАК УПУЋИВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ НА ЛЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД

Члан 56.

Запослени који се у току рада анексом уговора о раду распореде на послове на којима постоји повећана опасност од повреда или здравствених оштећења, морају поред опште здравствене способности испуњавати и посебне здравствене услове за рад на таквим пословима.

ПРВА ПОМОЋ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНОГ НА РАДУ

Члан 57.

Прву помоћ у случају повреде, тровања или наглог обољења за време рада пружају:

- Непосредни руководилац,
- Лица за безбедност и здравље на раду,
- Сваки запослени који се затекне з радној околини дужан је да, према својим могућностима и знању у случају незгоде на раду учествује у пружању прве помоћи.

На предлог лица за безбедност и здравље на раду, директор доноси одлуку којом се одређују запослени за пружање прве помоћи и за које се организује обучавање.

Члан 58.

На видљивим и лако приступачним местима у Институту постављени су ормарићи са прописаним санитарским средствима за пружање прве помоћи.

Ормарић је са спољне стране обележен знаком црвеног крста.

На ормарићу су назначени:

- Име и презиме запосленог задуженог за пружање прве помоћи,
- Број телефона здравствене организације, односно институције за пружање хитне медицинске помоћи,
- Надлежна служба инспекције рада и служба органа унутрашњих послова.

У ормарићу за указивање прве помоћи налази се садржај санитарског материјала са упутством за указивање прве помоћи и блок у коме се утврђује, односно уписује утрошени материјал после указане помоћи.

ИНСПЕКЦИЈА РАДА У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 59.

Институт је дужан да омогући надлежном инспектору рада улазак у просторије Института за време рада.

Институт је дужан да омогући инспектору рада преглед просторија и уређаја, да му запослени дају потребна обавештења и да му став на увид исправе, односно податке потребне за вршење надзора над применом одредби Закона о безбедности и здрављу на раду.

Институт је дужан да на захтев инспекције рада достави тражене податке у вези са безбедношћу и здрављем на раду.

Члан 60.

Институт је дужан да поступи по решењу инспектора рада и да у одређеном року отклони утврђене недостатке.

Институт је дужан да на извести инспектора рад о извршењу његовог решења, у року од 8 дана од дана одређеног за отклањање недостатака, односно неправилности.

ЗАБРАНА ВРШЕЊА ПОСЛОВА И УДАЉЕЊЕ СА РАДА

Члан 61.

Директор Института ће забранити вршење послова, запосленом који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на раду, не користи средства личне заштите и ако одбија да поступи по његовим упутствима за безбедан рад.

Због разлога из става 1. Овог члана, запослени може бити привремено удаљен са рада, док ови разлози трају.

МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Радне просторије

Члан 62.

Све радне и споредне просторије морају бити, према врсти посла, довољно осветљене природном или вештачком светлошћу.

Прозори, осветљавајући отвори и други елементи за осветљавање морају се одржавати у чистом и исправном стању.

Вештачко осветљење радним просторија мора бити тако изведено да бљештавошћу не заслепљује запослене.

Сва места која представљају нарочиту опасност при кретању запослених морају бити добро осветљена.

Зидови и таванице радних просторија морају имати такву боју и површину да упијају што мање светала.

Члан 63.

Радне просторије зими морају бити загрејане.

Температура радних просторија мора одговарати прописаним вредностима те радне просторије. При том се мора узети у обзир влажност, кретање ваздуха и интензитет телесног рада.

Члан 64.

Ваздух радних просторија мора да буде умерено влажан, са релативном влажношћу од 30% до 80% у зависности од температуре и кретања ваздуха.

Члан 65.

У радним просторијама мора да се обезбеди природна или вештачка вентилација, а према важећим прописима за вентилацију радних просторија.

Уређаји за вентилацију морају се одржавати у исправном стању, а сваки квар мора се на време пријавити и отклонити.

Члан 66.

Непосредни руководиоца је дужан да брине о спровођењу мера за одржавање потребне светлости, топлоте, влажности ваздуха и вентилације у радним просторијама у организационом делу којим руководи.

Електрична струја и електрични уређаји

Члан 67.

Опасна места морају бити обележена видним ознакама, на пример „опасно по живот“ и тако даље.

У просторијама са електричним уређајима дозвољен је приступ само стручним запосленим лицима. Прекидачи за осветљење морају се налазити одмах крај улаза у просторије, на дохват руке.

Члан 68.

Металне заштитне кутије за електричне инсталације морају бити уземљење.

У непосредној близини уређаја под електричним напоном морају се поставити табле и натписи којима се упозоравају запослени на опасност од електричне струје.

Члан 69.

Све склопке које служе за искључење струје морају бити лако изгрђене и постављене да се при правилном отварању, под нормалним напоном не ствара електрични лук.

Члан 70.

Алати и направе са електромоторним погоном морају имати направе против превисоког додирног напона, без обзира на то у каквим се просторијама употребљавају.

Електрични водови и преносне направе и алати смеју се употребљавати само ако су изоловани у складу са нормама о заштити од електричног удара.

Опасне и штетне материје

Члан 71.

Лако запаљиве или експлозивне материје не смеју се смештати у магацин са осталим материјалима, већ у засебне просторије удаљене од места рада.

Забрањено је у радним просторијама нагомилавање лако запаљивих експлозивних материја и отпадака.

Члан 72.

Отровне материје морају се држати у подесним посудама на сигурном мсту и под надзором.

Могу да се издају само овлашћеним лицима која њима знају да рукују.

Проливане или растурене количине ових материјала морају одмах и да се потребном пажњом одстране.

Све посуде са отровним садржајем морају да буду означене како не би дошло до замене, на свим посудама треба исписати њихову садржину са ознаком „отров“.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 73.

На све што није регулисано овим Правилником или је регулисано супротно позитивним прописима, примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и други прописи који регулишу ову материју.

Члан 74.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Географског института „Јован Цвијић“ САНУ.

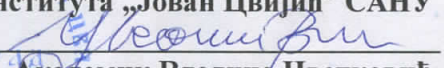
Члан 75.

Правилник о Безбедности и здрављу на раду Географског института „Јован Цвијић“ САНУ од 06.06.2026. године истакнут је на огласној табли у седишту Географског института „Јован Цвијић“ САНУ, дана 09.06.2026. године.

Правилник о Безбедности и здрављу на раду Географског института „Јован Цвијић“ САНУ број 67/1 ступа на снагу дана 15.06.2026. године.

УПРАВНИ ОДБОР

Географског института „Јован Цвијић“ САНУ

Академик Владица Цветковић,
председник Управног одбора

Географског института „Јован Цвијић“ САНУ